

FƏNN SİLLABUSU

İXTİSAS: 060110 "KİMYA MÜƏLLİMLİYİ"
İXTİSASLAŞMA: "KİMYA FƏNNİNİN TƏDRİSİNİN METODİKASI VƏ METODOLOGİYASI"
FAKÜLTƏ: TƏBİYYAT
KAFEDRA: "FİZİKA, KİMYA VƏ BİOLOGİYA"

I. FƏNN HAQQINDA MƏLUMAT:

FƏNNİN ADI: S/F. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" (*Proqram ARTN Təhsil Problemləri İnstitutu, ADPU tərəfindən hazırlanmış, AR Təhsil Nazirliyinin 26.02.2014-cü il tarixli 235 sayılı əmrinə əsasən çap edilmiş və magistr hazırlığı üçün nəzərdə tutulmuşdur*).

KODU: MİF-B05,4

TƏDRİS İLİ: II (2025-26)

Semestr: III

TƏDRİS YÜKÜ: CƏMİ: 180 SAAT. A\k-135 AUDİTORİYA SAATI -45 (MÜHAZİRƏ -30 SAAT, SEMİNAR -15 SAAT)

TƏDRİS FORMASI: ƏYANİ

TƏDRİS DİLİ: AZƏRBAYCAN DİLİ

AKTS ÜZRƏ KREDİT: 6

II. MÜƏLLİM HAQQINDA MƏLUMAT:

ADI, SOYADI, ELMİ DƏRƏCƏSİ VƏ VƏZİFƏSİ: k.ü.f.d., dosent İSA ŞAHRUDDİN OĞLU HÜSEYNOV

MƏSLƏHƏT GÜNLƏRİ VƏ SAATI:

E-MAIL ÜNVANI: isabey57@gmail.com

KAFEDRANIN ÜNVANI: LƏNKƏRAN HACI ZEYNALBDİN TAĞIYEV, 108

II. TÖVSIYYƏ OLUNAN DƏRSLİK, DƏRS VƏSAİTİVƏ METODİK VƏSAİTLƏR

ƏSAS ƏDƏBİYYAT:

1. M.M.Abbasov, A.H.Əliyev. "Kimyanın tədrisində müasir təlim texnologiyaları". Kimya məktəbdə jurnalı, №1, Bakı, 2009,
2. A.O.Mehrabov, Ə.M.Abbasov, Z.Z.Zeynalov, R.Həsənov. "Pedaqoji texnologiyalar". Bakı, Mütərcim nəşr., 2006, 370 s.
3. A.O.Mehrabov. "Azərbaycan təhsilinin müasir problemləri". Bakı, Mütərcim, 2007, 447 s
4. Ə.Ağayev. "Yeni təlim metod və texnologiyalardan istifadənin nəzəri və praktik məsələləri". ARTPI "Elmi əsərləri". Bakı, 2005.
5. A.Əliyev. "Yeni pedaqoji texnologiyalar və onlardan kimyanın tədrisində istifadə". Kimya məktəbdə, 3 (15). Bakı, 2006, s.70.
6. A.Z.Məmmədova. "Kimyanın tədrisində müasir təlim texnologiyaları". Bakı, 2012, 243 s.

ƏLAVƏ ƏDƏBİYYAT:

1. A.Əliyev, F.Pənahova. "Dövrü qanun və kimyəvi elementlərin dövrü sistemi. Atomun quruluşu mövzusunun modul texnologiyası ilə tədrisi metodikası". Kimya məktəbdə, №1 (21). Bakı, 2008, s. 56.
2. A.Əliyev. "Şəxsiyyətyönlümlü təlim texnologiyalarından kimyanın tədrisində istifadə". Kurikulum elmi-metodik jurnalı №1, Bakı, 2013, s.10-17.
3. V.S.Kukuşina. "Pedaqoqiçeskiye texnologii". Moskva, 2002.
4. N.V.Bezuxova. "Portfolio kak sistema innovatsionnoy oçenki". Q.Sızran, qimnaziya, 2007.

IV. PREREKVİZİTLƏR: S/F. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" fənninin tədrisi üçün öncədən "Ümumi kimya", "Qeyri-Üzvi kimya", "Üzvi kimya", "Fiziki kimya və Fiziki-kolloid kimya" fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. KOREKVİZİTLƏR: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin tədrisinə zərurət yoxdur.

VI. FƏNNİN TƏSVİRİ: S/F. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" fənniyeni yaranmış sahələrdən biridir. Bu fənn kimyanın tədrisində tətbiq olunan yeni innovativ texnologiyalardan istifadə edilməsinə əsaslanır. Bu istiqamətdə məşğul olan alim və mütəxəssislərin kimyanın tədrisi istiqamətində əldə etdikləri nailiyyətlər barədə ətraflı məlumatlar verir, onların tədris prosesində qavrama üstünlüklərini əks etdirir.

VII. FƏNNİN MƏQSƏDİ: S/F. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" fənninin tədrisində əsas məqsəd kimyanın tədrisi metodikasını müasir dövrün tələblərinə uyğun şəkildə magistrələrə çatdırmaq məqsədi daşıyır. Bu məqsədi həyata keçirmək üçün kimyanın ənənəvi tədris üsulları ilə mükəmməl şəkildə inteqrasiya etmiş yeni müasir pedaqoji texnologiyalarda sərbəst şəkildə istifadə etmək bacarığı və vərdislərinə yiyələnmək vacibdir və kimyanın tədris metodikası və metodologiyasının əhəmiyyətini tam olaraq magistrələrə çatdırmaqdan ibarətdir.

VIII. DAVAMIYYƏTƏ VERİLƏN TƏLƏBLƏR: Tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona dərslərdə davamiyyətə görə *bal verilmir*. Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı *Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına* uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır, haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

IX. QIYMƏTLƏNDİRMƏ: Tələbələrin biliyi *100 ballı* sistemlə qiymətləndirilir. Bundan *50 balı* tələbə semestr ərzində, *50 balı* isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan *50 bala* aşağıdakılar aiddir:

20 bal – laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə;

30 bal – kollokvium nəticələrinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı *50*-dir.

QIYMƏT MEYARLARI AŞAĞIDAKILARDIR: Qiymətləndirmə zamanı *Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına* uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən *5 sual* daxil edilir. Hər sual *10 bala* qədər qiymətləndirilə bilər.

10 bal – tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal – tələbə materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilər.

8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

7 bal – tələbə materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

SEMESTR NƏTİCƏSİNƏ GÖRƏ YEKUN QIYMƏTLƏNDİRMƏ (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

X. DAVRANIŞ QAYDALARININ POZULMASI:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

XI. TƏQVİM PLANI: Mühazirə 30 saat, seminar 15 saat: cəmi 45 saat

S/S	KEÇİLƏN MÜHAZİRƏMÖVZULARI	SAAT	
		MÜH	SEM
1	KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR Plan: 1. <i>Pedaqoji texnologiya məfhumu, anlayışı.</i> 2. <i>Müasir pedaqoji texnologiyaların mahiyyəti və məzmunu.</i> 3. <i>Müasir pedaqoji texnologiyada tədrislə bağlı üsullar, vasitələr.</i> 4. <i>Pedaqoji texnologiyanın təminat bazası: sosial, idarəetmə və təbiət elmlərinin qanun və qanunauyğunluqları.</i> <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	
2	TƏHSİLDƏ PEDAQOJİ-TEXNOLOJİ YANAŞMA, MAHİYYƏTİ, QURULUŞU, CƏHƏTLƏRİ Plan: 1. <i>Təhsildə pedaqji yanaşmanın mahiyyəti, şaquli və üfqi quruluşu.</i> 2. <i>Pedaqji texnologiyaların əsas quruluş cəhətləri: konseptual əsas, təlimin məzmun və məqsədləri, təlimin təşkili və təlim metodlarının məzmunu, tədris prosesinin diaqnostikasi.</i> 3. <i>Pedaqoji texnologiyaların səviyyələri: ümumpedaqoji, xüsusi metodiki və lokal səviyyələr.</i> <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	2
3	PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALARIN PRİNSİPLƏRİ, ƏLAMƏTLƏRİ Plan: 1. <i>Pedaqoji texnologiyaların tərbiyəedici, inkişafetdirici və təlimdə müvəffəqiyyət əldəedici, əks-əlaqə, təkrarətmə, optimal psixi gərginlik, müəllim-şagird vəhdəti prinsipləri.</i> 2. <i>Pedaqoji texnologiyaların xarakterik əlamətləri: təlim prosesinin layihələşdirilməsi, tədris materialının optimal tərtibi, təlim-idrak prosesinin diqqətdə saxlanması.</i> 3. <i>Pedaqoji texnologiyaların digər əlamətləri: şəxsiyyət inkişafının önə çəkilməsi, idrak-təlim fəaliyyəti üçün dərslərin seçimi, nəticələrin qiymətləndirilməsi, təkrarətmənin standartlaşdırılması.</i> <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	
4	PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALARIN NÖVLƏRİ VƏ FUNKSIONAL KOMPONENTLƏRİ Plan: 1. <i>Pedaqoji texnologiyaların növləri: meta, makro və mezotexnologiyalar.</i> 2. <i>Elmi-nəzəri, formal-təsviri, prosessual-aktiv texnologiyalar.</i> 3. <i>Təhsil, tədris, təlim-tərbiyə, inkişaf və diaqnostika texnologiyaları.</i> 4. <i>Pedaqoji texnologiyada müəllim fəaliyyətinin komponentləri: qnostik,</i>	2	2

	layihələşdirici, konstruktiv, təşkilatçılıq və kommunikativlik. 5. Müəllimin təlim texnologiyaları əməliyyatları: biliklərin toplanması, təhsilin, təlim-tərbiyənin məqsədlərinin layihələşdirilməsi, təhsilin, təlim-tərbiyə prosesinin təşkili və biliklərin müəllimdən-kommunikatordan şagirdlərə ötürülməsi. Əsas mənbə:[1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]		
5	SUBYEKT-SUBYEKT - MÜƏLLİM-ŞAĞIRD MÜNASİBƏTLƏRİ ÜZRƏ PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALARIN TƏSNİFATI VƏ MAHİYYƏTİ Plan: 1. İzahlı-illüstrativ təlim texnologiyaları və əsas əlamətləri: təliməlanın maarifləndirilməsi, öyrətmənin (təlim verənin) öyrənmə üzərində dominantlığı, təlimin məzmunu və formalarında durğuluq və yeknəsəqlik. reqlamentləşdirilmiş icraçılıq, demokratik idarəetmə əvəzinə sərt nəzarət, reproduktiv və produktiv idrak fəaliyyəti. 2. Şəxsiyyətyönümlü təlimin islahat istiqamətləri: məzmun, təşkilati və prosesual əsaslı islahat. 3. Təkmil pedaqoji texnologiyaların tətbiqi üçün vacib problemlər: şəxsiyyətyönümlü modelə üstünlük verilməsi, məcburi təlim modelinin daxilmotivasiya modeli ilə əvəslənməsi. 4. İnkişafetdirici təlim texnologiyalarının mahiyyəti: şagirdin intellektual qabiliyyəti və şəxsiyyət kimi formalaşmasında vacib olan üsul və metodlar. Əsas mənbə:[1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	
6	ŞƏXSİYYƏTYÖNÜMLÜ TƏLİM TEXNOLOGİYALARI Plan: 1. Şəxsiyyətyönümlü təlimin əsas məqsədləri: idrak qabiliyyətinin inkişafı; fərdi uğurun üzə çıxarılması və ondan istifadə; şəxsiyyətə dərkətmə, öz yerini müəyyən etmək və reallaşdırmada dəstək. 2. Şəxsiyyətyönümlü təlim texnologiyaları: əməkdaşlıq təlimi, layihələr metodu, "modul texnologiyası", "şagird çantası". 3. Kooperativ təlim və istiqamətləri: komandalar; idarəetmə; bacarıq; prinsiplər; quruluşlar. 4. Blumun taksonomiyaları: bilik əldə etmə-I səviyyə; anlama- II ikinci səviyyə; analiz və sintezetmə-III səviyyə; qiymətləndirmə-IV səviyyə Əsas mənbə:[1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	2
7	ƏMƏKDAŞLIQLA TƏLİM TEXNOLOGİYASI Plan: 1. Əməkdaşlıq təlimində biliklərin yoxlanma istiqamətləri. 2. Əməkdaşlıqla təlimin təşkil formaları. 3. Kiçik qruplarda əməkdaşlıq metodunun üstünlüklər. 4. Qrupda tətbiq edilən iş metodları. 5. Əməkdaşlıq təlimində "Mışar" yanaşma metodu. Əsas mənbə:[1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	
8	YENİ PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR SİSTEMİNDƏ MÜASİR DƏRSİN TƏŞKİLİ Plan: 1. Dərsin planlaşdırılması mərhələləri: təlim-tərbiyə vasitələrinin, materialın müəyyənəlməsi; qrup işi variantının modelləşdirilməsi; şagirdlərin mükafatlandırılması və imkanlarının araşdırılması. 2. Müasir dərsin səciyyəvi cəhətləri: şəxsiyyətin formalaşması; müəllimin yardımçı və stimulyerici olması;	2	2

	3. Müəllim-şagird münasibətlərində müəllimin vəzifələri: ideyaca inamlı olması; fənnini dərinlən bilməsi; mükəmməl pedaqoji bacarıq, ustalıq və takta malik olması. Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]		
9	LAYİHƏLƏR METODU İLƏ TƏLİM Plan: 1. Layihələr metodunun mahiyyəti və didaktik tələblər: problemin yaradıcı tədqiqat planında zəruriliyi; əhəmiyyətlik sayı; tərkibi; vəzifələrin icrası üçün interaktiv bilik; yaradıcı axtarış; ətraf mühit və ekologiyanın müasir tədqiqinə aid problemlərin araşdırılması və s. 2. Layihələrin xüsusiyyətləri: fəaliyyət yönümlülüüyü (tədqiqat, yaradıcılıq, rollar); tətbiq və praktiki yönümlülük; təşəbbüscilik və istiqamətvericilik cəhətləri; koordinasiyaedicilik (uyğunluq, mütəhərriklik, ciddilik, elastiklik, sərtlik vəs.) xarakteri; layihə iştirakçı sayı və icra müddəti. 3. Layihələrin ümumi və fənlərarası növləri: a) ümumi: tədqiqat; yaradıcı rollu; bələdləyici-istiqamətverici; təcrübi-istiqamətverici; tədqiqi-elmi; tətbiqi; ekoloji; b) fənlərarası: kordinasiya xarakterli; ölkədaxili və ərazi üzrə; beynəlxalq; iştirakçıların sayına görə; müddətinə görə; davamlılığına görə; 4. Layihələrin qiymətləndirilməsi parametrləri: problemin əhəmiyyəti və aktuallığı; tədqiqat materialının dəqiqliyi və düzgünlüyü; nəticələrin təhlil metodlarının konkretləşdirilməsi; iştirakçıların ünsiyyəti; layihə üzrə qərar, fakt və dəlillərin əsaslandırılması; layihələrin estetik tərtibi. Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	
10	MÜXTƏLİF SƏVİYYƏLƏRİN TƏLİM TEXNOLOGİYALARI. "ŞAGİRD ÇANTASI" Plan: 1. Təlimin diferensiaslaşdırılması: xarici və daxili diferensiaslaşdırma. 2. Şagirdlərin dərk etmə qabiliyyəti: ümumi, xüsusi qabiliyyətlilər və qabiliyyəti olmayanlar; 3. Müxtəlif səviyyəli təlim prinsipləri: hamının qabiliyyətli olması; nisbi üstünlüyün olması; dəyişiklik və inkişafın hamıda olması. 4. "Şagird çantası" metodunun mahiyyəti: özünü müəyyənləşdirmə aləti; şəxsi fəaliyyət refleksi; "çanta" üçün materialın seçilmə parametri; qiymətləndirmə nəticələrinin proqrama uyğunluq prinsipləri; şagirdin müstəqil qərar verməsi; qərar nəticələrinin proqnozlaşdırılması; şagirdin diskussiyada öz mövqeyini arqumentləşdirməsi; Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	2
11	MODUL TƏLİM TEXNOLOGİYALARININ MAHİYYƏTİ, XARAKTERİK XÜSUSİYYƏTLƏRİ VƏ FORMALAŞMASI Plan: 1. Modul təlim texnologiyasının mahiyyəti və xarakterik xüsusiyyətləri: təlim məzmunun blokarda təsvir; müəlli və şagirdin subyekt-subyekt ünsiyyət forması; öyrənmənin müstəqil işləməsi. 2. Modulun növləri: idraki (bakalavr və magistr); əməli (ilkin peşə və orta ixtisas hazırlığı); qarışıq (təhsilin bütün səviyyələri); 3. Modulun praktik hazırlanma qaydaları: şagirdin ilkin hazırlığının yoxlanılması; tədris elementinin sonunda cari nəzarətin tətbiqi; yekun nəzarətin tətbiqi. 4. Modulun blokları və formalaşdırılma amilləri: ilkin, sonuncu və nəzarət blokları; fənlərarası, fəndaxili və interaktiv məzmun; materialın diferensiasiyası; əsas materialın təkrarlanma imkanı. Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]	2	
12	MODUL TƏLİM TEXNOLOGİYALARININ KOMPONENTLƏRİ, TƏŞKİL VƏ TƏTBİQ MƏRHƏLƏLƏRİ Plan: 1. Modul təlim texnologiyalarının komponentləri: fəaliyyət (nəyi bacarmalı); fəaliyyət şərtləri (necə etməli); təhsil standartlarına uyğunluq. 2. Modul standartları və tədrisin təşkili mərhələləri: hazır; təlim prosesinin təşkili; yekun mərhələləri.	2	2

	3. Modul sistemli təlimin tətbiq mərhələləri və komponentlərin təhlili: çatışmazlıqların müəyyən edilməsi; tədrisin təşkili; tədris-metodik materialın keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi; 4. Səmərəliliyin qiymətləndirilməsi amilləri: peşə hazırlığının keyfiyyətinin yüksəldilməsi; təhsil müddətinin azaldılması; iqtisadi səmərənin əldə edilməsi. <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>		
13	PROQRAMLAŞDIRILMIŞ VƏ KOMPÜTERLƏŞDİRILMIŞ TƏLİM METODLARI Plan: 1. Proqramlaşdırılmış təlimin mahiyyəti: materialın bilik paylarına ayrılması; mənimsəmə üçün fikri fəaliyyətin icrası; fəaliyyətin icrasına nəzarət; növbəti addım; cavab səhv olduqda şagirdə kömək; şagirdin materialı müstəqil işləməklə öyrənməsi; tədrisdə müəllimin təşkilatçı, köməkçi rolu. 2. Tədrisdə spesifik vasitələrdən və proqramlaşdırılmış dərs vəsaitlərindən istifadə. 3. Kompüterləşdirilmiş təlim və onun məqsədləri: fənlər üzrə biliklərin mənimsəmə dərəcəsinin yüksəldilməsi; idrak qabiliyyətinin inkişafı; kommunikativ vərdislərə sahib olma. <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	
14	YENİ TƏLİM TEXNOLOGİYALARININ SOSIAL-PEDAQOJİ ŞƏRTLƏRİ Plan: 1. Yeni təlim texnologiyalarının tətbiqi üçün kimya dərslərində vacib şərtlər. 2. Pedaqoji şərtlər: ixtisasını, pedaqoji və psixoloji qaydaları bilən müəllimin olması; oxumaq həvəsi olan şagird kollektivinin olması; şagirdlər arasında əlverişli ünsiyyət formasının və mühitinin olma 3. Sosial şərtlər: qüsursuz dərsliklər; əyani tədris vasitələri; müasir cihaz və avadanlıqlarla təchiz olunmuş laboratoriyaları; <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	2
15	YENİ TƏLİM TEXNOLOGİYALARININ PSIXOLOJİ-DİDAKTİK ŞƏRTLƏRİ Plan: 1. Psixoloji-didaktik şərtlər: şagirdlərdə bilik və bacarıqlarının, formalaşmış motivasiyanın, müstəqil iş maraqlarının olması 2. Təlim-tərbiyə proseslərində prinsip və qaydaların gözlənilməsi. 3. Aktiv və interaktiv dərs metodlarının tətbiqi. 4. Kimya dərslərinə verilən müasir tələblərin yerinə yetirilməsi. 5. Kimyanın tədrisində İKT-dən istifadənin əhəmiyyəti və üstünlükləri <i>Əsas mənbə: [1-6]; Əlavə mənbə: [1-4]</i>	2	1
	CƏMİ:	30	15

XII. FƏNN ÜZRƏ TƏLƏBLƏR, TAPŞIRIQLAR: Tələbə fənnin tədrisində əsasən bu bənddə qeyd edilən əsas nüans və məqamları- fənnin predemetini, üsul və metodlarını, mövzunun mahiyyətini aydınlaşdırmağı, əsas anlayışlar, ifadə, tərif, formul və düsturların məna və əhəmiyyətini dərk etməyi, mövzudan irəli gələn problemin anlaşıq şəkildə izah etməyi bilməli və bacarmalıdır:

XIII. TƏDRİSİN (ÖYRƏNMƏNİN) NƏTİCƏLƏRİ:

-**"KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR"**fənnikimyanın orta məktəb səviyyəsində yeni pedaqoji texnologiyalarla tədrisini mənimsəyir;

-**"KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR"**fənni kimyanın məzmun və quruluşu saxlanılmaqla kimyanın tədrisində müasir pedaqoji texnologiyaların tətbiqini təmin edir;

-**"KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR"**fənni kimyanın tədrisində şagirdlərin yeni pedaqoji texnologiyalar üzərindən təlim-tərbiyə məsələlərini əhatə edir;

-*"KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR"*fənni birləşmələrin öyrənilməsi üçün siniflərin və maddələrin seçimində uyğun pedaqoji texnologiyaların tətbiqini təmin edir;

-*"KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR"*fənni kimyanın tədrisində şəxsiyyətyönümlü, əməkdaşlıqla təlim, layihələr metodu və s. kimi pedaqoji texnologiyalardan yararlanmanın faydalarını ortaya qoyur.

XIII. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" FƏNNİ ÜZRƏ İMTAHAN SUALLARI:

1. Pedaqoji texnologiya məfhumu, anlayışı, mahiyyəti və məzmunu, üsulları, vasitələri.
2. Pedaqoji texnologiyanın təminat bazası: sosial, idarəetmə, təbiət elmlərinin qanun və qanunauyğunluqları, pedaqji texnologiya və pedaqoji proses komponentlərinin birgə fəaliyyəti.
3. Təhsildə pedaqji yanaşmanın mahiyyəti, şaquli və üfqî quruluşu və əsas quruluş cəhətləri:konseptual əsas, təlimin məzmunu, məqsədləri, təlim metodlarının məzmunu, təlimin təşkili, tədris prosesinin diaqnostikası.
4. Pedaqoji texnologiyaların səviyyələri: ümumpedaqoji, xüsusi metodiki və lokal səviyyələr.
5. Pedaqoji texnologiyaların tərbiyəedici, inkişafetdirici və təlimdə müvəffəqiyyət əldə edici, əks-əlaqə, prinsipləri.
6. Pedaqoji texnologiyaların təkrarətmə, optimal psixi gərginlik, müəllim-şagird vəhdəti prinsipləri.
7. Pedaqoji texnologiyaların xarakterik əlamətləri: təlim prosesinin layihələşdirilməsi; tədris materialının optimal tərtibi; təlim-idrak prosesinin diqqətdə saxlanması;
8. Pedaqoji texnologiyaların xarakterik əlamətləri: şəxsiyyət inkişafının önə çəkilməsi; idrak-təlim fəaliyyəti üçün dərslərin seçimi; nəticələrin qiymətləndirilməsi; təkrarolunmanın standartlaşdırılması.
9. Pedaqoji texnologiyaların növləri: meta, makro və mezotexnologiyalar.
10. Elmi-nəzəri, formal-təsviri, prosessual-aktiv texnologiyalar.
11. Təhsil, tədris, təlim-tərbiyə, inkişaf və diaqnostika texnologiyaları.
12. Pedaqoji texnologiyada müəllim fəaliyyətinin komponentləri: qnostik, layihələşdirici, konstruktiv, təşkilatçılıq və kommunikativlik.
13. Müəllimin təlim texnologiyaları əməliyyatları: biliklərin toplanması, təhsilin, təlim-tərbiyənin məqsədlərinin layihələşdirilməsi.
14. Müəllimin təlim texnologiyaları əməliyyatları: təhsilin, təlim-tərbiyə prosesinin təşkili və biliklərin müəllimdən-kommunikatordan şagirdlərə ötürülməsi.
15. İzahlı-illüstrativ təlim texnologiyaları və əsas əlamətləri: təlimlərinin maarifləndirilməsi, öyrətmənin (təlim verənin) öyrənmə üzərində dominantlığı; təlimin məzmunu və formalarında durğunluq və yeknəsənglik.
16. İzahlı-illüstrativ təlim texnologiyaları və əsas əlamətləri: reqlamentləşdirilmiş icraçılıq, demokratik idarəetmə əvəzinə sərt nəzarət, reproduktiv və produktiv idrak fəaliyyəti.
17. Şəxsiyyətyönümlü təlimin istiqamətlər üzrə islahatı: məzmun, təşkilati və prosessual əsaslı islahat;
18. Şəxsiyyətyönümlü təlimin təkmil pedaqoji texnologiyaların tətbiqi üçün vacib problemlər üzrə islahatı:şəxsiyyətyönümlü modelə üstünlük verilməsi, məcburi təlim modelinin daxili motivasiya modeli ilə əvəslənməsi.
19. İnkişafetdirici təlim texnologiyalarının mahiyyəti: şagirdin intellektual qabiliyyəti və şəxsiyyət kimi formalaşmasında vacib olan üsul və metodlar.
20. Şəxsiyyətyönümlü təlimin əsas məqsədləri: idrak qabiliyyətinin inkişafı; fərdi uğurun üzə çıxarılması və ondan istifadə; şəxsiyyətə dərkətmə, öz yerini müəyyən etmək və reallaşdırmada dəstək.
21. Şəxsiyyətyönümlü təlim texnologiyaları: əməkdaşlıq təlimi, layihələr metodu,"modul texnologiyası", "Şagird çantası" təlim texnologiyası.
22. Kooperativ təlim və istiqamətləri: komandalar; idarəetmə; bacarıq; prinsiplər; quruluşlar.

23. Blumun taksonomiyaları: bilik əldə etmə-I səviyyə; anlama- II ikinci səviyyə; analiz və intezetmə- III səviyyə; qiymətləndirmə-IV səviyyə.
24. Öməkdaşlıq təlimində biliklərin yoxlanma istiqamətləri, təlimin təşkil formaları, kiçik qruplarda öməkdaşlıq metodunun üstünlükləri və qrupda tətbiq edilən iş metodları.
25. Öməkdaşlıq təlimində "Mişar" yanaşma metodu və dərslərin planlaşdırılması mərhələləri: təlim-tərbiyə vasitələrinin, materialın müəyyənləşməsi; qrup işi variantının modelləşdirilməsi; şagirdlərin mükafatlandırılması və imkanlarının araşdırılması.
26. Dərslərin planlaşdırılması mərhələləri: təlim-tərbiyə vasitələrinin, materialın müəyyənləşməsi; qrup işi variantının modelləşdirilməsi; şagirdlərin mükafatlandırılması və imkanlarının araşdırılması.
27. Müasir dərslərin səciyyəvi cəhətləri: şəxsiyyətin formalaşması; müəllimin yardımçı və stimullaşdırıcı olması;
28. Müəllim-şagird münasibətlərində müəllimin vəzifələri: ideyaca inamlı olması; fənnini dərinləndirən bilməsi; mükəmməl pedaqoji bacarıq, ustalıq və takta malik olması.
29. Layihələr metodunun mahiyyəti və didaktik tələblər: problemin yaradıcı tədqiqat planında zəruriliyi; əhəmiyyətlik sayı; tərkibi; vəzifələrin icrası üçün interaktiv bilik; yaradıcı axtarış; ətraf mühit və ekologiya üçün müasir tədqiqatın əldə olunan problemlərin araşdırılması və s.
30. Layihələrin xüsusiyyətləri: fəaliyyət yönümlülüğü (tədqiqat, yaradıcılıq, rollar); tətbiq və praktiki yönümlülük; tanışlıq və istiqamətvericilik cəhətləri;
31. Layihələrin xüsusiyyətləri: koordinasiyaedicilik- uyğunluq, mütəhərriklik, ciddilik, elastiklik, sərtlik və s. xarakteri; layihə iştirakçıların sayı və icra müddəti.
32. Layihələrin ümumi növləri: tədqiqat; yaradıcı rollu; bələdləyici-istiqamətverici; təcrübə-istiqamətverici; tədqiqat-elmi; tətbiqi; ekoloji; b) fənlərarası: koordinasiya xarakterli; ölkədaxili və ərazi üzrə; beynəlxalq; iştirakçıların sayına görə; müddətinə görə; davamlılığına görə;
33. Layihələrin fənlərarası növləri: koordinasiya xarakterli; ölkədaxili və ərazi üzrə; beynəlxalq; iştirakçıların sayına görə; müddətinə görə; davamlılığına görə;
34. Layihələrin qiymətləndirilməsi parametrləri: problemin əhəmiyyəti və aktuallığı; tədqiqat materialının dəqiqliyi və düzgünlüyü; nəticələrin təhlil metodlarının konkretləşdirilməsi;
35. Layihələrin qiymətləndirilməsi parametrləri: iştirakçıların ünsiyyəti; layihə üzrə qərar, fakt və dəlillərin əsaslandırılması; layihələrin estetik tərtibi.
36. Təlimində fərqləndirilməsi: xarici və daxili fərqləndirilmə; şagirdlərin dərk etmə qabiliyyəti: ümumi, xüsusi qabiliyyətli və qabiliyyəti olmayanlar;
37. Müxtəlif səviyyəli təlim prinsipləri: hamının qabiliyyətli olması; nisbi üstünlüyün olması; dəyişiklik və inkişafın hamıda olması.
38. "Şagird çantası" metodunun mahiyyəti: özünü müəyyənləşdirmə aləti; şəxsi fəaliyyət refleksi; "çanta" üçün materialın seçilmə parametri; qiymətləndirmə nəticələrinin proqrama uyğunluq prinsipləri;
39. "Şagird çantası" metodunun mahiyyəti: şagirdin müstəqil qərar verməsi; qərar nəticələrinin proqnozlaşdırılması; şagirdin diskussiyada öz mövqeyini arqumentləşdirməsi; şagirdlərə lakonik və anlaşıqlı izah etmənin kommunikativ qabiliyyətə yiyələnmə bacarıqları.
40. Modul təlim texnologiyasının mahiyyəti və xarakterik xüsusiyyətləri: təlim məzmununun bloklarda təsvir; müəllim və şagirdin subyekt-subyekt ünsiyyət forması; öyrənmənin müstəqil işləməsi.
41. Modulun növləri: idraki (bakalavr və magistr); əməli (ilkin peşə və orta ixtisas hazırlığı); qarışıq (təhsilin bütün səviyyələri);
42. Modulun praktik hazırlanma qaydaları: şagirdin ilkin hazırlığının yoxlanılması; tədris elementinin sonunda cari nəzarətin tətbiqi; yekun nəzarətin tətbiqi.

43. Modulun blokları və formalaşdırılma amilləri: ilkin, sonuncu və nəzarət blokları; fənlərarası, fəndaxili və interaktiv məzmun; materialın diferensiasiyası; əsas materialın təkrarlanma imkanı.
44. Modul təlim texnologiyalarının komponentləri: fəaliyyət (nəyi bacarmalı); fəaliyyət şərtləri (necə etməli); təhsil standartlarına uyğunluq.
45. Modul standartları və tədrisin təşkili mərhələləri: hazır; təlim prosesinin təşkili: yekun mərhələləri: tətbiq mərhələləri və komponentlərin təhlili: çatışmazlıqların müəyyən edilməsi: tədrisin təşkili: tədris-metodik materialın keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi;

1-Cİ KOLLOKVİUM SUALLARI

1. Pedaqoji texnologiya məfhumu, anlayışı, mahiyyəti və məzmunu, üsulları, vasitələri və təminat bazası: sosial, idarəetmə, təbiət elmlərinin qanun və qanunauyğunluqları, pedaqji texnologiya və pedaqoji proses komponentlərinin birgə fəaliyyəti.
2. Təhsildə pedaqji yanaşmanın mahiyyəti, şaquli və üfqi quruluşu və əsas quruluş cəhətləri: konseptual əsas, təlimin məzmunu, məqsədləri, təlim metodlarının məzmunu, təlimin təşkili, tədris prosesinin diaqnostikası.
3. Pedaqoji texnologiyaların səviyyələri: ümumpedaqoji, xüsusi metodiki və lokal səviyyələr.
4. Pedaqoji texnologiyaların tərbiyəedici, inkişafetdirici və təlimdə müvəffəqiyyət əldə edici, əks-əlaqə, təkrarətmə, optimal psixi gərginlik, müəllim-şagird vəhdəti prinsipləri.
5. Pedaqoji texnologiyaların xarakterik əlamətləri: təlim prosesinin layihələşdirilməsi: tədris materialının optimal tərtibi: təlim-idrak prosesinin diqqətdə saxlanması; şəxsiyyət inkişafının önə çəkilməsi: idrak-təlim fəaliyyəti üçün dərslərin seçimi; nəticələrin qiymətləndirilməsi: təkrar olunmanın standartlaşdırılması.
6. Pedaqoji texnologiyada müəllim fəaliyyətinin komponentləri: qnostik, layihələşdirici, konstruktiv, təşkilatçılıq və kommunikativlik.
7. Müəllimin təlim texnologiyaları əməliyyatları: biliklərin toplanması, təhsilin, təlim-tərbiyənin məqsədlərinin layihələşdirilməsi, təhsilin, təlim-tərbiyə prosesinin təşkili və biliklərin müəllimdən-kommunikatordan şagirdlərə ötürülməsi.
8. İzahlı-illüstrativ təlim texnologiyaları və əsas əlamətləri: təlimlərinin maarifləndirilməsi, öyrətmənin (təlim verənin) öyrənmə üzərində dominantlığı; təlimin məzmunu və formalarında durğunluq və yeknəsənglik.
9. İzahlı-illüstrativ təlim texnologiyaları və əsas əlamətləri: reqlamentləşdirilmiş icraçılıq, demokratik idarəetmə əvəzinə sərt nəzarət, reproduktiv və produktiv idrak fəaliyyəti.
10. Şəxsiyyət-yönümlü təlimin islahatı: a) istiqamətlər üzrə məzmun, təşkilati və prosesual əsaslı islahat; b) təkmil pedaqoji texnologiyaların tətbiqi üçün vacib problemlər üzrə islahat: şəxsiyyət-yönümlü modelə üstünlük verilməsi, məcburi təlim modelinin daxili motivasiya modeli ilə əvəzlənməsi.

2-Cİ KOLLOKVİUM SUALLARI

1. Şəxsiyyət-yönümlü təlimin istiqamətlər üzrə islahatı: məzmun, təşkilati və prosesual əsaslı islahat;
2. Şəxsiyyət-yönümlü təlimin təkmil pedaqoji texnologiyaların tətbiqi üçün vacib problemlər üzrə islahatı: şəxsiyyət-yönümlü modelə üstünlük verilməsi, məcburi təlim modelinin daxili motivasiya modeli ilə əvəzlənməsi.
3. İnkişafetdirici təlim texnologiyalarının mahiyyəti: şagirdin intellektual qabiliyyəti və şəxsiyyət kimi formalaşmasında vacib olan üsul və metodlar.

4. Şəxsiyyətyönümlü təlimin əsas məqsədləri: idrak qabiliyyətinin inkişafı; fərdi uğurun üzə çıxarılması və ondan istifadə; şəxsiyyətə dərk etmə, öz yerini müəyyən etmək və reallaşdırmada dəstək.
5. Şəxsiyyətyönümlü təlim texnologiyaları: əməkdaşlıq təlimi, layihələr metodu, "modul texnologiyası", "Şagird çantası" təlim texnologiyası.
6. Kooperativ təlim və istiqamətləri: komandalar; idarəetmə; bacarıq; prinsiplər; quruluşlar.
7. Blumun taksonomiyaları: bilik əldə etmə-I səviyyə; anlama- II ikinci səviyyə; analiz və intezetmə-III səviyyə; qiymətləndirmə-IV səviyyə.
8. Əməkdaşlıq təlimində biliklərin yoxlanma istiqamətləri, təlimin təşkil formaları, kiçik qruplarda əməkdaşlıq metodunun üstünlükləri və qrupda tətbiq edilən iş metodları.
9. Əməkdaşlıq təlimində "Mişar" yanaşma metodu və dərsin planlaşdırılması mərhələləri: təlim-tərbiyə vasitələrinin, materialın müəyyənləşməsi; qrup işi variantının modelləşdirilməsi; şagirdlərin mükafatlandırılması və imkanlarının araşdırılması.
10. Dərsin planlaşdırılması mərhələləri və səciyyəvi cəhətləri: a) mərhələləri: təlim-tərbiyə vasitələrinin, materialın müəyyənləşməsi; qrup işi variantının modelləşdirilməsi; şagirdlərin mükafatlandırılması və imkanlarının araşdırılması; b) cəhətləri: şəxsiyyətin formalaşması; müəllimin yardımçı və stimulyerici olması;

Qeyd: S/Ə. "KİMYANIN TƏDRİSİNDƏ MÜASİR PEDAQOJİ TEXNOLOGİYALAR" 060110 "Kimya müəllimliyi" ixtisası üzrə fənninin sillabusu "Fizika, kimya və biologiya" kafedrasında müzakirə əsasında 10.09.2025-cu il tarixli 01 sayılı protokolu ilə tərtib və təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

k.ü.f.d, dos. İsa Hüseynov

Kafedra müdri v.i.e.:

riy.ü.f.d., dos. N. Paşayev